

STRUCTURA SI EVOLUTIA DOMENIULUI BOIERESC MUNTEAN (1500 – 1600) - (I)

Irina F. Cîrstina

I. Observații metodologice

Urmărind scrierile ultimilor ani, constatăm că *domeniul boieresc* este un subiect marginal al istoriografiei românești. Dacă înainte de 1989 boierii erau cei care, mai ales de la mijlocul secolului XVI, “cotropesc” pământurile țăranilor, iar constatările despre posesiunile lor funciare se rezumau la sublinierea ideii ca ei dețineau abuziv întinderi uriașe de pământ, țărani dependenți și țigani, fără a se personaliza prea mult¹, acum nu se mai abordează decât tangențial aspectele sociale și economice, îndeosebi cele anterioare secolului XVII.

În ceea ce privește căile de investigare a domeniului boieresc, ne propunem o abordare care să aibă în centru examinarea cât mai multor situații particulare, raportarea lor la momentul politic și economic în care s-au produs, la poziția personajelor în cadrul familiei sau neamului. Nu toate familii boierești, de la începutul secolului de pildă, au rămas în prima linie până la 1600, nu toate au avut acces permanent la funcții în sfatul domnesc, nu toate familiile au dat dovadă de conștiință genealogică, cum nu se poate vorbi de o evoluție ascendentă neîntreruptă pentru nici una dintre familii, așadar premisa de la care plecăm este aceea că fiecare familie are propria ei istorie, asemănătoare dar nu identică cu a nici unei alte familii. Evident că nu se pot reconstitui domeniile tuturor familiilor boierești² care au existat la un moment dat, cum nu există certitudinea recompunerii integrale a domeniului niciunei familii, lipsa documentelor și a mărturiilor scrise în general fiind o piedică insurmontabilă, care impune o anumită selecție.

Dincolo de cele câteva studii genealogice dedicate unor neamuri foarte cunoscute care ating și latura averii funciare, nu am identificat nici o lucrare consacrată domeniului boieresc într-o anumită secvență cronologică. În aceste condiții, se impune de la sine strădania de a schița măcar sensul și etapele evoluției domeniului boieresc muntean³.

¹ Observațiile se limitau la constatarea că X boier deținea Y sate. Pentru exemplele folosite în literatura epocii, vezi mai jos. p. 3.

² Așa cum se observă din documente, mulți beneficiari sunt numiți boieri, boieria fiind, în această perioadă, un atribut al deținătorilor de drepturi de stăpânire în indiviziune (C Giurescu, *Despre boieri*, București, 1920). Numai cei care ajungeau dregători, realizau alianțe avantajoase cu neamuri puternice, se distingeau prin calitățile lor personale și ajungeau în preajma domnului urcau treapta marii boierimii.

³ Este necesară o evaluare globală a domeniului boierimii în anumite etape? Noi credem că da, întrucât numai o imagine de ansamblu poate releva adevărata dimensiune a puterii elitei

Dificultățile cele mai mari ale subiectului rezidă în imposibilitatea de a putea răspunde cu certitudine la întrebări de felul: câți boieri erau la 1500 și câte moșii deținea fiecare dintre ei ? dar în timpul exilului transilvănean și al conflictelor cu autoritatea centrală de la mijlocul secolului sau la finalul domniei lui Mihai Viteazul? Este cert că numărul boierilor care apar menționați (în calitate de beneficiari) în documente crește pe parcursul secolului, dar aceasta înseamnă că a crescut și numărul familiilor boierești?⁴ Constituie piedici și modul în care erau redactate documentele interne (doar cu precizarea prenumelui și a funcției în sfat sau a calității de boier sau de jupan sau, uneori, a locului de origine), faptul că unele neamuri nu și-au hotărnicit pământul decât foarte târziu, deci posesiunile lor, cu precădere cele moștenite, nu au făcut obiectul hrisoavelor în perioada analizată, apoi procentul de documente distruse de calamități sau pierdute în orice fel, ca și aspectele ridicate de identificarea pe teren a unor posesiuni. Căsătoria, calea prin care se înrudeau două familii, creează și ea ambiguități. De foarte multe ori nu se menționează că o moșie este de zestre, situație în care ea trebuie plasată în patrimoniul ambelor familii, cu precizarea perioadei de stăpânire. De asemenea, este frecventă și preluarea în titulatură a numelui unor moșii de zestre de către soțul beneficiar și crearea unui nou patronim⁵.

II. Structura domeniului boieresc

În lipsa unor acte scrise care să ateste formal statutul social, pământul a fost nu numai barometrul averilor din cadrul societății românești medievale, ci și, în măsura deținerii unui număr mare de moșii, elementul necesar și suficient al apartenenței la grupul privilegiat.

Deși din rațiuni diferite, țărani și boierii aveau comportamente similare față de resursa vitală⁶ a vieții lor, înstrăinarea fiind o soluție extremă în ambele cazuri. De altfel, majoritatea actelor interne se referă la stăpânirea asupra pământului. Domeniul domnesc, de la întemeierea statului și până la nivelul anului

munten. I. C. Filitti constata că la 1829, în Țara Românească „existau 566 familii boierești și vreo 200 familii de boiernași, în total circa 766 familii față de circa 165 000 de familii ale țării, adică 4,65 la 1000” (*Catagrafie oficială de toți boierii Țării Românești la 1829*, București, 1929, p. 70-71).

⁴ N. Djuvara, (*Les Grands Boiers ont-ils constitué dans les principautés roumaines une véritable oligarchie institutionnelle et héréditaire?*, în SOF, XLVI, 1987, p. 43) a apreciat la 30 numărul familiilor care au ocupat funcții importante neîntrerupt din secolul XVI până la mijlocul secolului al XIX-lea.

⁵ Neagoe din Periș, Mihalcea din Cocărăști, boierii din Băleni (mama celor doi boieri cunoscuți cu această identificare în a doua jumătate a secolului al XVI-lea, Stanca, era din Băleni, iar tatăl, Radu, din neamul boierilor din Slătioare) etc.

⁶ Fără pământ, țăranul devenea rumîn, boierul mare, aluneca în masa boierimii mici, iar aceasta se putea topi foarte ușor în rândurile țărănimii.

1600, rămâne până astăzi singurul aspect major al problemei elucidat, grație temeinicei cercetări realizate de Ion Donat⁷.

Așa cum am remarcat mai sus, imaginea domeniului boieresc, în viziunea istoriografiei oficiale românești dintre anii 1945-1989, este legată de o elită acaparatoare și abuzive. Indiferent de autor, scenariul este același: în secolul XVI domeniul crește “neconținut”, dar nu legitim, ci prin deposedarea și aservirea țăranilor⁸. Exemplele folosite pentru a ilustra acest fenomen sunt puțin numeroase și se repetă de la un istoric la altul, fără a se face legătura cu neamul din care provin sau cu cel în care au intrat prin alianță. Neagoe vistier din Periș (=moșie de zestre a soției) era foarte bogat nu pentru că abuzase de puterea lui, ci pentru că era căsătorit cu o nepoată de fiică a lui Radu cel Mare, înzestrată conform rangului ei. De asemenea, Detco marele armaș al lui Radu Paisie nu era un boier oarecare îmbogățit peste noapte, el cobora prin mamă din Craiovești, iar după tată din Izvorani.

Au existat, totuși, și păreri diferite. Petre P. Panaitescu susținea că latifundiile au existat de la întemeierea statului sau, chiar, mai înainte⁹, iar Dan Pleșia, într-un studiu despre opera lui I. C. Filitti, îl contrazicea pe ilustrul jurist în privința originii marii proprietăți la sfârșitul secolului al XVI-lea. “Ea <marea proprietate> nu poate proveni, așa cum se afirmă, din îmbogățirea unuia din copărtașii unui sat. Uriașele domenii ale Craioveștilor în jumătatea vestică a Olteniei, cele ale boierilor din Hotărani și Romanați, care se întindeau până la Dunăre și la gurile Jiului și care, în parte, au trecut la Craiovești prin căsătoria lui Pârnu I Craiovescu cu Neaga din Hotărani, sau cele ale boierilor din Bucov, care și ele coborau din crestele Bucșilor până la Bucureștii de azi, și ale boierilor din Izvoranii de Muscel (neamul doamnei Stanca a lui Mihai Viteazul), cu numeroase moșii în Muscel, Dâmbovița, în jurul Bucureștilor, întinzându-se până la Vedea în Teleorman, trebuie să fi avut o cu totul altă origine, căci ele nu provin nici din cumpărături într-o vreme când înstrăinările erau strict îngădite

⁷ I. Donat, *Domeniul domnesc în Țara Românească (sec. XIV-XVI)*, București, Editura Enciclopedică, 1996. În aceeași lucrare sunt reeditate și studiile *Satele lui Mihai Viteazul* și *Domeniul Craioveștilor*.

⁸ V. Costăchel, cap. IV (Domeniul feudal), p. 229, 249, în V. Costăchel, P. P. Panaitescu, A. Cazacu, *Viața feudală în Țara Românească și Moldova (sec. XIV-XVII)*, București, 1957. Pentru a sublinia rolul cumpărăturilor în extinderea unui domeniu, autoarea încadrează, în mod eronat, în această categorie și moștenirile și daniile domnești pentru dreaptă și credincioasă slujbă. (p. 249). Și pentru a nu fi nici o umbră de îndoială că domeniul putea avea și o proveniență legală, autoarea precizează că indiferent de achizițiile prin care își rotunjea stăpânirile un feudal “la bază stătea tot acapararea pământului obștii, legată de aservirea țăranilor” (p. 231). Vezi și Șt. Ștefănescu, *Bănia în Țara Românească*, București, 1965, p., 89, 227, unde se afirmă despre Craiovești că și-au extins în mod considerabil stăpânirile prin cumpărături, cotropiri și danii domnești.

⁹ P. P. Panaitescu, *Mircea cel Bătrân*, ediția a II-a, București, Editura Corint, 2000, p. 84. N. Djuvara, *Între Orient și Occident. Țările române la începutul epocii moderne (1800-1848)*, București, Editura Humanitas, 2002, p. 125.

de protimisii, și nici din daniile domnești, cum explica I. C. Filitti constituirea domeniului craiovesc¹⁰.

Deci, una din premisele de la care plecăm este că au existat domenii întinse înainte de 1500, unele chiar din perioada prestatală și că ele s-au moștenit din generație în generație.

Pe parcursul secolului al XVI-lea, datorită transformărilor economice și politice se schimbă și atitudinea boierimii față de pământ, în sensul că se accelerează tendința naturală de acumulare. Cumpărarea repetată de sate, părți de sate, siliști, devine o obișnuință în actele vremii. Țăranii, nevoiți să plătească dări tot mai mari, vând pământul și se vând, în final, chiar pe ei. Practic, boierii, având resurse financiare, au profitat de fiscalitatea excesivă care îi copleșea pe contribuabilii mărunți. Pot fi acuzați boierii că au dat dovadă de spirit întreprinzător? Poate numai moral, dar economic demersul lor a fost pe deplin justificat. Lărgirea domeniului prin defrișarea pădurilor și delimitarea terenurilor arabile ale boierilor (așa-numita rezervă seniorială) completează preocuparea lor atât pentru extinderea stăpânirilor, cât și pentru creșterea producției.

Alături de moștenire și de cumpărare, cealaltă cale importantă¹¹ prin care se consolida un domeniu a fost dania domnească pentru dreaptă și credincioasă slujbă. De obicei, daniile domnești erau mai numeroase în caz de război, dar satele puteau fi dăruite și pe timp de pace.

Fenomenul opus, micșorarea averii, s-a aflat în strânsă corelație cu modul în care se transmiteau bunurile funciare, familiile cu mulți copii fragmentându-și patrimoniul foarte rapid, provocând astfel sărăcirea unor ramuri sau chiar a întregii familii¹². Decăderea în ierarhia socială nu mai permitea accesul la funcții, ceea ce făcea ca neamul să se piardă în anonimat pentru o perioadă sau pentru totdeauna.

III. Evoluția domeniilor boierești în secolul al XVI-lea

Nu încapă nici o îndoială că evoluția familiilor boierești și implicit a domeniilor lor este strâns legată de factorul politic. Prezența în sfatul domnesc, dublată în unele cazuri de înrudirea cu familia domnitoare, contribuia în mod decisiv la conservarea poziției în rândul elitei. La polul opus, trecerea în rândul opoziției, dar mai cu seamă hiclencia, avea drept consecință scăderea patrimoniului și, în ultimul caz, confiscarea moșiilor, însoțită uneori de tăierea capului.

¹⁰ D. Pleșia, I. C. Filitti, în AG, III (VIII), 1996, 3-4, p. 26.

¹¹ Sate, dar mai ales ocine, se puteau moșteni și prin înfrățire (sub diverse forme și între toate categoriile de oameni, bogați cu săraci, părinți cu copii, frați între ei, boieri între ei, socrii cu ginerii, soțul cu soția etc.), închinare, donație.

¹² Familia **Bengeștilor** - potrivit opiniei Cristinei Anton Manea (*Structura și restructurarea marii boierimi din Țara Românească de la începutul secolului al XVI-lea până la mijlocul secolului al XVII-lea*, teză de doctorat, 2003, p. 178, pe [www.mnir.ro/publicații/teze de doctorat](http://www.mnir.ro/publicații/teze_de_doctorat)) - a devenit prin căsătoria Stancăi, fiica lui Hamza din Obislav, cu Stanciu al Bengăi "cea mai bogată familie olteană după cea a craioveștilor". După răzbunarea lui Alexandru II Mircea, numai ramura lui Barbu a reușit să se mențină în rândurile marii boierimi, ceilalți decăzând în rândurile micii boierimi.

Privilegiind deci relația cu autoritatea centrală, am ales să analizăm averea fiecărei familii în funcție de acest factor¹³, dar și de sistemul alianțelor matrimoniale. Fiecare neam are zeci de membri, fiecare generație are cercul său de rude și de interese. Semnificativ este să-i surprindem pe protagoniști realizând căsătorii profitabile, urcând în dregătoriile cele mai înalte, cumpărând moșii sau, dimpotrivă, pribegind, vânzând pământ, sărăcind, disputându-și între ei, dar și cu alții, moșii și alte bunuri.

Pe parcursul mai multor decenii, regretatul genealogist Dan Pleșia a susținut și argumentat tot mai mult ideea că unele dintre cele mai importante neamuri ale țării descindeau dintr-un personaj comun, Vlăcsan al Florei, fiul unui Flore, urmaș al cneazului Ioan de la 1247. Strămoșul Craioveștilor, Neagoe Strehăianu, “era foarte îndeaproape înrudit” atât cu Dan Durduc, cât și cu Vintilă Florescu, fiul lui Vlăcsan. Părți “din imensul domeniu oltean” al lui Dan Durduc au ajuns, prin femei, la boierii Drăgoești, Stănești și la Buzeștii din Cepturoaia¹⁴.

a) Neamul Craioveștilor

Dintre neamurile care aveau la sfârșitul secolului al XV-lea un domeniu întins este cert că cel al Craioveștilor este cel mai însemnat și printre cele mai vechi ale țării. Poate tocmai de aceea familia lor s-a aflat în centrul atenției istoricilor. Așa cum sublinia Ion Donat¹⁵, din cele 113 stăpâniri cu origine cunoscută ale celor patru frați (Barbu, Pîrvu, Danciu și Radu) 91 (adică 80,5%) erau moștenite de la părinți în vremea lui Vlad Călugărul și numai 22 erau danii domnești, cumpărături sau cotropiri adăugate în perioada cât dregătoria de mare ban a fost exercitată de membri ai acestui neam (1492-1539). Ca structură, imensa moștenire era grupată în jumătatea sudică a Olteniei, în vreme ce cumpărăturile se aflau fie în prelungirea moștenirilor, fie în zone depărtate de zona originară.

Politica matrimonială a Craioveștilor este și ea semnificativă, simpla enumerare a neamurilor din care proveneau soțiile lor indicând preocuparea deosebită pentru creșterea și comasarea patrimoniului. Neaga din Hotărani, Hrusana fiica lui Gherghina pârcălab și Velica din Florești, fiica lui Drăghici Vintilescu, făceau parte din aceeași generație, erau cumnate, fiecare din ele aducând un număr mare de moșii. Apropierea și chiar amestecul stăpânilor acestor neamuri se justifică tocmai prin aceste înzestrări și înrudiri cu familia

¹³ I. Minea și L. T. Boga într-un studiu dedicat moștenirilor (*Cum se moșteneau moșiile în Țara Românească până la sfârșitul veacului al XVI-lea*, în “Cercetări Istorice”, Iași, VIII-IX, 1932-1933, 3) se limitează la comentarii strict juridice sau pun pe seama hazardului, a voinței schimbătoare a domnilor anumite spețe, fără a lua în calcul și posibilitatea ca unele pricini să aibă un substrat politic sau rivalități între familii.

¹⁴ D. Pleșia, *Neagoe Basarab. Originea, familia și o scurtă privire asupra politicii Țării Românești la începutul secolului al XVI-lea (I)*, în “Valachica”, 1969, p. 60; idem, *Originea Bălenilor și continuitatea vechilor Florești*, în AG, 1996, 3-4, p. 271; idem, *Marele ban Dobromir și neamul său*, în AG, 1997, 1-2, p. 183, 187 n. 54.

¹⁵ I. Donat, *Domeniul Craioveștilor*, în *op cit*, p. 173

Craioveștilor¹⁶. Se știe că la mijlocul secolului familia lor s-a stins în linie masculină, însă, prin femei, neamul a continuat prin două ramuri vestite, ambele cu reprezentanți pe tron, Brâncovenii și Coianii (Cantacuzini).

În deceniile următoare patrimoniul Craioveștilor se fărâmițează și, alături de danii către mănăstiri, apar confiscări pentru viclenie (în domniile lui Vlad Înecatul și Mircea Ciobanul), vânzări de moșii motivate de nevoi financiare acute¹⁷. Totuși, într-un moment decisiv pentru domnia lui Radu Paisie, în timpul răzvrătirii lui Șerban banul din Izvorani (căsătorit cu o Craiovească) din anul 1539, domnul confiscă averile adversarilor săi și le dăruiește boierilor credincioși, printre care s-a aflat și Detco mare armaș din Brâncoveni¹⁸. Remarcăm și prezența activă în tabăra filocreștină din vremea lui Mircea Ciobanul și Alexandru II Mircea a lui Matei din Caracal, pierit într-una din luptele din 1559¹⁹ și a fratelui său, Vâlsan, ucis în 1568 laolaltă cu atâția alți boieri partizani ai liniei dinastice coborâtoare din Radu cel Mare. Cei doi erau nepoții de soră ai lui Neagoe Basarab.

În 1566, Petru cel Tânăr constată că Pârvuleștii și Neagoe Basarab au luat cu silă și cotropire jumătate din satul Tismana și l-au dat mănăstirii lor Bistrița “pentru că au fot atunci tari și puternici”²⁰, ceea ce conturează imaginea unui neam care nu se mai afla în rangurile cele mai înalte, deci în grațiile puterii.

La 1589, cu ocazia celei de-a treia împărțiri a averii Craioveștilor, sub Mihnea Turcitul, distribuția era următoarea:

- partea lui *Barbu banul* se îndreptase către slugile sale și către mănăstirea Bistrița și către frații lui, întrucât nu avusese copii.
- partea lui *Danciu comis* a fost pierdută de fiul său (Drăghici Gogoășe) care, revendicând tronul țării în domnia lui Vlad Înecatul, a închinat-o mai întâi turcilor, pentru ca după uciderea sa la Istanbul (toamna 1530) să fie confiscată de domn și dăruită boierilor care-l demascaseră pe impostor.²¹
- moștenirea lui *Pârvu vornicul* s-a împărțit între cei trei urmași: Neagoe Basarab, Preda ban și Marga. Parte din averile lui Neagoe au fost revendicate de domnii următori, inclusiv Mihnea Turcitul. Jupanița Marga, deși înzestrată

¹⁶ Ibidem, p. 174-175.

¹⁷ *DIR*, B, XVI, II, doc. 251 (1538 noiembrie 17), p. 254, IV, doc 67 (1572 aprilie 7), p. 64, doc 94 (1572 octombrie 9), p. 89-90.

¹⁸ *Ibidem*, II, doc. 309 (1543 iunie 15), p. 302 –305. Detco, soacra sa Neacșa și jupanița sa Calea primesc întărire pentru Devesel, Brâncoveni Epotești, Brănești, Vlădeni, Blajul, Racovița, Temna, Ruptura, Anini, Corlățel, Răghevița, Boicești, Dranovul, Malurile, Smârdeșeu, Băleștii, Nedeia Mare și Mică, Obobești, Recica Dabului, peste balta Cârjeul și balta Calului, peste moșia Piscul Voivodei, Craiova de Jos, Coteana, balta Bistretului și peste niște sălașe de țigani din țigănia lui Șerban ban “pentru că Șerban ban cu rea hiclenie i-a pierdut că s-a ridicat asupra capului domniei mele”.

¹⁹ C.C. Giurescu, D.C. Gurescu, *Istoria românilor*, 2, București, 1976, p. 248.

²⁰ *DRH*, B. Țara Românească, VI, 1566-1570, București, 1985, doc. 2 (1566 ianuarie 10).

²¹ Cei care primesc întărire peste moșiile sale sunt Șerban din Izvorani (vărul său prin alianță), Vlaicu mare logofăt din Piscani și Fârtat din Drăgășani.

cu suficiente moșii, se vede nevoită să vândă, alături de fiii ei Matei și Vâlsan, părți din averea ei dar și din cea a fraților²².

- *Radu postelnic* lasă urmașilor săi, printre care în 1589 se numărau Nica postelnic II, soția sa Maria și fiul lor Șerban paharnic II, viitorul Radu Șerban, 22 de sate, “dacă nu cumva au vândut și urmașii lui din această moștenire”²³.

Deși micșorat, patrimoniul Craioveștilor la finalul secolului era unul important, mai ales că prin Danciu din Brâncoveni vor ajunge, cu destule eforturi, să dețină mari dregătorii (mare armaș și mare vornic între 1588 și 1593), iar prin ginerele acestuia, Calotă din Lipov, chiar funcția de mare ban al Craiovei, în domnia lui Mihai Viteazul.

b). Neamul Buzeștilor

“Acest Radu Clucerul era cel mai mare între boieri și foarte mare domn, căci stăpâna aproape a treia parte din pământul Țării Românești”²⁴. Așa îl caracteriza cronicarul contemporan Szamoskozy pe unul din cei trei frați Buzești, fiii lui Radu Buzea, cel care a dat numele celei mai cunoscute ramuri a boierilor din Cepturoaia. Prin mama lor, Maria, Buzeștii erau descendenții Vilaei din Stănești și ai lui Giura logofătul, iar după tată erau urmașii lui Vlad banul din Cepturoaia, numit “din casa domniei” de către Neagoe Basarab în 1516²⁵.

Un aspect care merită discutat în legătură cu neamul lor este cel legat de grija permanentă pentru creșterea domeniului lor și strâns legat de aceasta conștiința genealogică extrem de pronunțată a Buzeștilor. Indiferent de numărul de moșii pe care îl stăpâneau, ei nu au încetat să revendice atât satele confiscate cât și averile unor rude colaterale. Rezultatul perseverenței lor a fost crearea, în circa două sute de ani, a unui domeniu ce număra, la 1656, 136 de sate, părți de sate, siliști și alte bunuri, răspândite în 8 județe. Cea mai mare parte erau moșteniri din moși strămoși încă de la întemeierea țării, urmau apoi satele care făcuseră parte din averea Drăgoeștilor. Pentru acestea din urmă s-au judecat cu urmașii prin alianță ai lui Tudor din Drăgoești, dar și cu boierii Bârzescu²⁶, interesați și ei să demonstreze că au avut legături de rudenie cu Dumitra, fiica lui Dimitrie Ghizdavăț și cumnata bunicii materne a celor trei frați. Un lot important era reprezentat de cumpărături, masive la finele secolului XVI, cele mai multe de la cneji sărăciți datorită fiscalității. În 1595 cumpără Curăteștii lui Bratu și Curăteștii lui Voicilă, între

²² Vezi, mai sus, nota 17.

²³ I. Donat, *Domeniul Craioveștilor*, p. 158. Sunt enumerate toate stăpânirile luate de Mihnea Turcitul pe seama domniei ca și moșiile de zestre ale jupaniței Marga.

²⁴ Ioachim Crăciun, *Cronicarul Szamoskozy și însemnările lui privitoare la români (1555-1608)*, Cluj, 1928, p. 138.

²⁵ D. Pleșia, *Contribuții la istoricul mănăstirii Stănești (Vâlcea) și al ctitorilor ei*, în “Mitropolia Olteniei”, XVII, 1965, nr. 5-6, p. 407-417; Vezi și Paul Cernovodeanu, *Mănăstirea Plăviceni Olt – un monument “genealogic” vitregit*, în AG, I (IV), 3-4, Anexa I. Diferența constă în plasarea Caplei, soția lui Badea Aiaz din Izvorani: este fie sora bunicii materne, fie vara primară a mamei Buzeștilor.

²⁶ V Costăchel, *op. cit.*, p. 254.

1596-1598 Groșșanii și Corbenii, iar în 1598 alte 19 sate pentru care au plătit sume mari de bani²⁷.

În 1606 domeniul se îmbogățește cu satele Vărăștii cu Balta Albă și Călugărenii cu Balta Ciulniții. Satele, cumpărate de banul Mihalcea de la cnezi, fuseseră făgăduite ca zestre la nunta fiicei sale Preda cu Radu Buzescu, însă din cauza luptelor cu turcii și tătarii nu avusese răgazul necesar să oficializeze promisiunea²⁸. Este încă o dovadă a atitudinii pragmatice față de patrimoniu.

Relația cu autoritatea centrală cunoaște mai multe etape care au influențat direct evoluția domeniului lor. Pribegia Buzeștilor “de frica” lui Mircea Ciobanul duce la confiscarea satelor lor Târgu-Jiu, Crucea, Plenița și Păstaia. Consecințele sunt aparent dezastruase pentru ei: Târgu-Jiul este luat pe seama domniei și transformat în târg, iar satele sunt miluite unor boieri sau vândute țăranilor. Dar sub Alexandru II Mircea²⁹ și Petru Cercel³⁰ vor reuși să-și recapete stăpânirile.

În toamna anului 1568, dupăuciderea tatălui lor, cei trei frați se refugiază în Țara Ungurească. În această perioadă apar semnele dificultăților financiare. Mama lor, jupanita Maria, zălogește moșia Gârnița din Mehedinți puternicului Dobromir mare ban din Lipov. Totuși, când revin la baștină, ei restituie banii și reiau satul³¹.

Ultimul exil în Transilvania are loc după mazilirea lui Petru Cercel, dar este de scurtă durată, Mihnea Turcitul chemându-i în țară și repunându-i în drepturi³². Urmează etapa glorioasă a familiei, marile dregătorii și participarea alături de ceilalți mari boieri la luptele cu turcii în timpul domniei lui Mihai Viteazul³³.

²⁷ DRH, B. Țara Românească, XI, (1593-1600), București, 1975, doc. 131 (1595 iulie 5 - Curăteștii lui Bratul și Curăteștii lui Voicilă), p. 174-177, doc. 173 (1596 iunie 3 - Bontenii și ocine în Groșșani și Corbeni), p. 222-225, doc. 176 (1596 iunie 15 - Plenița, Seliștea Păstaia), p. 228-230, doc. 266 (1597 octombrie 6 - Plenița și siliștea Păstaia), p. 351-353, doc. 274 (1598 februarie 24 - Turcești, Matiești, Berbești, Greci, Săcuții, Grășorii, Bistreni, Țigăneștii, Braniștii, Viteneștii, Berboșii, Meleștii, Mlecăneștii, Scoria, Stejarul, Groșșani, Corbeni, Valea Făureștii de lângă Olteț, Novacii), p. 363-367.

²⁸ I. Minea, L. T. Boga, *op. cit.*, p. 231.

²⁹ DIR, B, XVII, I, 1951, doc. 137 (1604 iunie 29), p. 132-136, XVI, IV, doc. 170 (1575 februarie 12), p. 169-170 și doc. 181 (1575 iunie 5), p. 177-178.

³⁰ *Ibidem*, XVI, VI, doc. 238 (1596 iunie 15), p. 219, doc. 260 (1596 septembrie 1-23), p. 245.

³¹ D. Pleșia, *Marele Ban Dobromir...*, p. 182, n. 20. Soția lui Dobromir, Vilaia, era “mătușa” Buzeștilor. Pe acest temei ei vor moșteni o parte din averile lui Dobromir. Acesta, favorit al lui Alexandru II Mircea, cumpăraseră sau cotropiseră numeroase sate de la boierii credincioși lui Petrașcu cel Bun (Drăgoești, Bengești), aflați la acea dată în exil. Odată întorși în țară, ei se vor pîrî cu fratele lui Dobromir, cu mănăstirea Sf. Troiță și vor obține înapoi stăpânirile (p. 183-188).

³² DIR, XVI, V, nr. 300 (1587 ianuarie 20), p. 288.

³³ Cariera și înrudirile Buzeștilor sunt bine cunoscute și nu vom insista asupra lor. Vom spune doar că erau rude cu neamurile care aveau reprezentanți aflați în cele mai înalte funcții din sfat: Rudenii, Cocărăștii, Bălenii, neamul Doamnei Stanca, cel al Vălcăneștilor (din care provenea primul soț al doamnei Stanca)

Se poate trage concluzia că acest neam, beneficiind de puterea economică moștenită de la strămoși, nu numai că nu a sărăcit dar a reușit să adauge numeroase alte stăpâniri, ridicându-se la cel mai înalt nivel și în plan politic. Dacă adăugăm sistemul de relații de familie³⁴ creat în jurul lor, înțelegem de ce stăpâneau o treime din suprafața țării și cum a fost posibil să-l împrumute cu bani pentru susținerea războiului pe Mihai Viteazul.

c) Neamul Drăgoeștilor (Olt)

Întemeietorul neamului a fost Tudor logofătul, numit din Drăgoești (Olt), după una din moșiile de zestre ale soției sale, Dumitra, cea care anterior fusese căsătorită cu Manea din Stănești, unchiul matern al Buzeștilor. Totodată, Dumitra era soră cu Vlădaia, soția lui Manea Perșanul, mare dregător sub Neagoe Basarab și Radu de la Afumați³⁵.

Tudor, grămatic la curtea lui Radu cel Mare, și fratele său Stanciu erau fiii lui popa Frâncul, cel care cumpăra în 1505 mai multe părți și ogoare în Suseani (Voinigești)³⁶. Locul de baștină pare să fie satul Costești, în apropiere de Bistrița Craioveștilor³⁷. Domeniul lor cuprindea mai ales cumpărături: părți în Costești, Voinigești, Titircești, Poiana, Pojarul, Folești, Cănești, Corlătești, Bărbătești, Bogdănești³⁸

³⁴ Sima, soția lui Stroe Buzescu era atât nepoata de frate a lui Teodosie Rudeanu (Gh. S. Buzescu, *Reconstituiri istorice privind neamul Buzeștilor (din veacul XV - până în veacul XVIII)*, Sibiu, 1936, partea a II-a, p. 110), cât și vară de a doua cu cei trei frați Buzești (Șt. Andreescu, *Boierii lui Mihai Viteazul...*, p. 61, n. 103 - unde se argumentează de ce Gheorghe din Bogdănești, tatăl Simeii, era frate cu Teodosie Rudeanu și nu cu Ivan Norocea din Râzvad, așa cum îl identificase N. Stoicescu, *Dicționar al marilor dregători din Țara Românească și Moldova (sec. XIV - XVII)*, București, 1971, p. 38, Șt. Ștefănescu, planșă anexă în *Istoria românilor*, IV, București, 2002).

³⁵ Acesta întărește lui Manea Perșanu și cumnatului său Tudor logofătul parte din ocina Stoiceniilor, deoarece era zestre a soțiilor lor, nepoatele de fiică ale lui Dan Durduc, scutindu-i și de toate dările (DRH, B. Țara Românească, III, București, 1975, doc. 17, 1526 mai 30, p. 25-27). I. Donat (*op. cit.*, p. 65) afirmă că Stoiceni era sat de zestre al mamei lui Radu cel Mare. Din acest motiv, dar și pentru că Tudor fusese numit de patru domni din casa domnească, Donat contestă ipoteza (susținută de I. Radu-Mircea, *Un neam de ctitori olteni. Boierii Drăgoești*, în "Revista de Istorie Bisericească", I, nr. 3, 1943, Craiova, p. 50-53) ca Drăgoeștii să se fi ridicat dintre moșneni la începutul secolului XVI.

³⁶ DRH, B, Țara Românească, II, București, 1972, doc. 35 (1505 iunie 15), p. 79-80, doc. 42 (1506 aprilie 12), p. 94-95. Alt document (78 din 1510 septembrie 8, p. 167-168) ne relevă faptul că tatăl lor avea un frate, Stanciu logofăt, care stăpânea pe lângă o cumpărătură în Voinigești, jumătate din satul Belciugata "veche și dreaptă ocină, dedină".

³⁷ I. Radu-Mircea, *op. cit.*, p. 50.

³⁸ DRH, II, doc. 125 (1514 iulie 23 - ocină în Costești), p. 251-252. În 1516, Stanciu logofăt lasă o parte din averea familiei (în eventualitatea morții fără urmași) mănăstirii Cornet: Costeștii toți, Drăgoeștii toți (existau 2 sate cu acest nume, unul în Olt și altul în Gorj?), Poiana de la Gilort, părțile lui din Pojar, Folești, Cănești, Voinigești și Corlătești (doc. 146, 1516 noiembrie 3, p. 2896-2888). În 1517 la domeniul familiei se adaugă vii și livezi în Titircești (doc 157, 1517 iulie 14, p. 302) cumpărate de Stanciu și fratele său popa

Mare logofăt din 1523 până în 1533 și fost mare logofăt până în ianuarie 1536, este ucis la scurt timp după această dată din porunca lui Radu Paisie. Răzvrătirea avusese loc în contextul trecerii lui Aloisio Gritti prin Muntenia, când se pare că luptătorul din vremea lui Radu de la Afumați se îndreptase spre o politică de compromis în relația cu turcii. Domnul i-a confiscat partea sa din Voinigești (dăruită lui Radu logofătul din Râmnic, care o va pierde sub Mircea Ciobanul), în vreme ce moșia de la Golești va ajunge pentru scurt timp la Vlaicu logofătul din Piscani³⁹.

Radu din Drăgoești și alți doi frați, Pârvu și Vlad, poate din dorința de a răzbuna moartea tatălui, participă la răscoala din 1539. În plus, Radu era cumnat cu Stroe "Pribeabul" din Florești⁴⁰, unul din conducătorii mișcării. Eșecul acțiunii permite revenirea pe tron a lui Radu Paisie și îi silește pe răzvrătiți să se refugieze în Imperiul otoman. Sunt prinși de turci și nevoiți să se salveze dând satele lor. Domnul le răscumpără și le dăruiește boierilor apropiați. Așa cum s-a văzut, principalul beneficiar a fost Detco armaș din Brâncoveni⁴¹.

În 1545 Drăgoeștii revin în țară cu Mircea Ciobanul și primesc înapoi moșiile strămoșești confiscate⁴², Radu devenind întâiul sftenic domnesc. Dacă inițial el se duce să negocieze cu pribegii de la Brașov întoarcerea lor în țară, după uciderea boierilor de la Periș, din 1546, poziția sa se schimbă radical. Luând cu el o sumă mare din banii haraciului, în 1547 se refugiază cu familia la Sibiu, unde va rămâne până în vremea lui Pătrașcu cel Bun⁴³. Acum, în domnia celui din urmă, Drăgoeștii ating apogeul politic și economic. Tudor, fiul lui Radu se căsătorește cu Maria, fiica domnului. Zestrea Mariei cuprindea numeroase sate: Voinigești

Frâncul, în același an Stanciu, numit și el "din casa domniei mele", cumpărând o jumătate de moară la Olt în fața Voinigeștilor și primind danie de la domnie încă un vad de moară (doc. 164, 1517 septembrie 1, p. 306-307). Începând cu anul următor cumpărăturile sunt făcute de Tudor, logofăt și apoi clucer, și fratele său Stanciu (doc. 170, 1518 aprilie 28 – parte în Voinigeștii de Jos de la Olt, p. 327-328, doc. 199, 1520 septembrie 4 – ocină în Bărbătești, p. 387-388, doc. 205, 1521 aprilie 3 - vie la Bogdănești, p. 396)

³⁹ vezi nota 42.

⁴⁰ Zestrea Neacșei, fiica lui Drăghici Vintilescu marele vornic, cuprindea satele Voinigești (Gorj), Vladimirești și Bâlboșani din județul Mehedinți - I. Radu-Mircea, *op. cit.*, p. 63-64.

⁴¹ Șt. Nicolaescu, *Domnia lui Radu Vodă Paisie și a fiului său Marcu Voievod*, în "Arhivele Olteniei", an. XVII, nr. 97-100, 1938, p. 205. Detco primește satul Rogova "cotropit de către Tudor logofătul". Documentul din 18 decembrie 1539 precizează în continuare: "Și după aceea fii lui Tudor logofătul...ei au pierdut toate averile lor, sate și țigani, de către domnia mea, cu rea viclenie, pentru că s-au sculat asupra capului domniei mele cu Șerban banul, de au fugit peste Dunăre, în țara Turcească, iar turcii i-au prins și le-au luat toate averile lor și sate și țigani. Apoi domnia mea am plătit acest sat (Rogova – n. n.) și țigani, răscumpărându-le de la blestemații de Agareni cu 785.000 aspri".

⁴² *DIR*, XVI, II, doc. 340 (1545 septembrie 24) p. 331. Fostul beneficiar este acuzat de viclenie. În 1547, Radu primește înapoi și jumătatea din Golești cu cele 6 mori făcute de Vlaicu logofătul (*Ibidem*, doc. 386, 1547 septembrie 20, p. 368-369)

⁴³ Excepție fac cele câteva luni în cursul anului 1553 când s-a aflat printre dregătorii și sftenicii lui Radu Ilie (I. Radu -Mircea, *op. cit.*, p. 69)

(Gorj)⁴⁴, Rădulești (Prahova) – primit de la mama sa, care-l dobândise tot ca zestre, Segarcea de la Jiu – dăruit de tată, care îl moștenise de la Radu Paisie, Mărații (Săcuiani) – cumpărat de domn de la Stanca din Slătioare, cumnata Doamnei Voica, satele lui Neagoe Spânaci (Vrânești - Muscel), unchiul din partea mamei, cel care abuzase de averea Doamnei Voica pe timpul călătoriei de investiție a domnului la Istanbul⁴⁵.

Din nou pribeag în a treia domnie a lui Mircea Ciobanul și în domnia fiului său Petru cel Tânăr, Radu revine în 1568, când este ucis de Alexandru II Mircea, împreună cu fiul său Tudor, ginerele fostului domn, tocmai din pricina acestei înrudiri⁴⁶.

La scurt timp după aceste evenimente tragice, Neașa, văduva lui Radu, vinde mai multe moșii favoritului domnesc Dobromir din Lipov. Documentele ulterioare vorbesc de silnicii⁴⁷. La începutul anilor '70 intervine și un conflict de familie cu Udriște din Drăgoești, nepotul de frate al lui Radu, care revendică partea celui alt unchi, Vlad, mort fără urmași, dar care-și lăsase averea copiilor lui Radu. Neașa reușește să dovedească drepturile sale și ale nepoților săi Radu și Socol⁴⁸.

Drăgoeștii supraviețuitori mai pribegesc doi ani și cu Petru Cercel. De data aceasta cei în cauză sunt Radu Bidiviul și fratele său Socol comis (fiii lui Tudor și ai Mariei). Greutățile financiare îi fac să cheltuiască “zestrea de față de boier mare” a Mariei - nepoata lui Teodosie mare ban din Periș, soția Bidiviului. După moartea acestuia, survenită la sfârșitul domniei lui Mihnea II Turcitul, toată averea sa este lăsată soției “ca să se plătească de cheltuiala ce a făcut din zestrea ei și ca să crească pe fiica lor, Neașa, iar la moartea ei să le lase cui va voi”. Cum la puțin timp moare și Socol, Maria ține și partea lui, până în momentul când intervine conflictul cu Buzeștii⁴⁹. Iată cum este ilustrat, într-un document din 1612-1613, acest diferend: “Când a fost în vremea lui Mihail Voevod, văzând Buzeștii că a rămas această jupâneasă < Maria – n. n. > fără sprijin, la nevoie și bolnavă, nu s-au arătat cu milă, ci i-au luat toate averile. De aceea ea se căsătorește cu jupân Cârstea

⁴⁴ D. Pleșia, *Marele ban Dobromir...*, p. 184.

⁴⁵ Șt. Andreescu, *Familia boierilor Băleni*, în *Enciclopedia familiilor boierești din Țara românească și Moldova*, Editura Simetria, 2004, p. 226-227.

⁴⁶ Despre politica lui Alexandru II Mircea de eliminare a familiilor înrudite cu Pătrașcu cel Bun, vezi D. Pleșia, *Mănăstirea Dealu – necropolă domnească și ceva despre frământările interne din Țara românească în veacul al XVI-lea*, în “Acta Valahica”, 3, 1972, p. 148.

⁴⁷ Este vorba de satul Voinigești de la Jiu (Gorj) - (*DRH, B. Țara Românească*, VII, 1988, doc. 9, <1571> februarie 15, p. 10 și de a 3-a parte din Vladimirești (Ilfov) - *Ibidem*, doc. 141, 1573 mai 29, p. 187-188 – amănunte la D. Pleșia, *Marele ban Dobromir...*, p. 182, n. 18 și 19, p. 183, n. 35, p. 190 și I. Radu –Mircea, *op. cit.*, p. 75. În 1578, Mihnea II Turcitul restituie Neașei și surorii ei Maria din Florești, moșia Lucia, zestre a celor două boieroaice de la tatăl lor, Drăghici vornic (*DRH, B. Țara Românească*, VIII, București, 1996, doc. 115, 1578 martie 1, p. 183).

⁴⁸ *DRH*, VII, doc. 82, 1572 ianuarie 12, p. 107.

⁴⁹ În afară de Buzești, au mai existat și alți boieri care pretindeau dreptul la averea Drăgoeștilor, așa cum au fost cei din Romanesti, cărora nu li s-a putut identifica nici o înrudire cu familia lui Tudor lofofătul (C. Anton-Manea, *op. cit.*, 177).

mare spătar, care era postelnic al doilea lui Mihail Voevod, și apoi se judecă cu frații Buzești și cu Radu comisul Florescu, care spun că sunt rude cu Radu postelnicul Bidiviul și cu fratele său Socol comisul. Domnul și boierii mari și mici din divan află că Buzeștii nu sunt nici o rudă cu acei boieri și că deci se cade a le ține Cârstea și soția sa Maria (...). Dar Buzeștii, ca oameni ce erau atunci frunțași trag pe Maria și pe Neacșa la judecată și în fața Mitropolitului Eftimie, însă iar rămân de lege. Atunci ei le silesc pe acele boieroai ce să le lase moșiile....". Procesul continuă și în vremea lui Simion Movilă și sub Radu Mihnea, Cârstea, ajuns mare spătar și Maria, redobândind, pentru o vreme, vechile stăpâniri ale Drăgoeștilor⁵⁰. La cea dată, ultima scoborâtoare directă din neamul Drăgoeștilor, Neacșa, murise în pribegie, în Moldova.

d) Neamul Floreștilor de pe Răstoacă (Ilfov)

Prezenți în sfatul domnesc încă din prima jumătate a secolului al XV-lea prin Vlacsan Florev, Floreștii au avut un rol important în destinul celorlalte trei neamuri prezentate mai sus. Fiul lui Vlacsan, Vintilă Florescu, mare dregător în a doua jumătate a secolului al XV-lea, stăpânise în Gorj satele Pocruia, Godinești, Sârbșori, Ohaba și Tismana, pe care le dăruise mănăstirii Tismana unde era ctitor⁵¹. Asupra numărului descendenților săi există mai multe ipoteze, însă, cu siguranță, Drăghici Vintilescu și Velica au fost urmașii săi direcți. Așa cum am arătat, Velica s-a căsătorit cu Radu Craiovescu, descendenții lor fiind boierii Craiovești-Coiani. Drăghici, prezent în sfat încă de la primul divan al lui Neagoe Basarab în calitate de mare paharnic, a rămas sfetnic domnesc de frunte până la sfârșitul vieții (1537), îndeplinind funcția de mare vornic și fost mare vornic. Puterea și influența acestui boier s-au răsfrânt și asupra altor membri ai familiei sale sau înrudiți prin alianță cu neamul Floreștilor. Astfel, la începutul domniei lui Radu Paisie, în vreme ce Drăghici Florescu era biv vel vornic, fiul său Stroe ajunge mare paharnic, ginerele său Vintilă I din Cornățeni înainta din dregătoria de stolnic în cea de mare vornic, iar nepotul său de soră, Șerban din Izvorani schimba postul de mare vornic cu cel de mare ban.

Stroe nu a urmat politica echilibrată a tatălui său. Mult discutatul conflict, de familie⁵² sau politic⁵³, cu același domn care le recunoscuse statutul privilegiat, Radu Paisie, din vara anului 1539, are ca rezultat fuga lui Stroe din țară (de unde și renumele Pribeagul). Susținând cauza unui pretendent la tron (Basarab Laiotă)

⁵⁰ I. Radu-Mircea, *op. cit.*, anexa XXIX, p. 88-89. *DIR*, B, XVII, II, p. 126.

⁵¹ G. D. Florescu, *Vintilă I din Cornățeni. Cu note asupra boierilor și dregătorilor din prima jumătate a veacului al XVI-lea în Țara Românească*, în "În amintirea lui Constantin Giurescu la douăzeci și cinci de ani de la moartea lui (1875-1918)", București, 1944, p. 213, n. 4.

⁵² Opinie susținută de D. Pleșia, care explica deteriorarea relațiilor dintre o parte a boierimii și domn prin legăturile imorale ale unuia dintre fii suveranului cu Maria Florescu (*Contribuții la istoricul mănăstirii Stănești...*, p. 410-411)

⁵³ I. Radu Mircea, *Țara Românească și închinarea raielii Brăila*, în "Balcania", IV, 1941, p. 471.

Stroe vine cu oaste, în 1544, și încearcă din nou detronarea lui Paisie. După un scurt moment victorios (deține chiar și funcția de mare ban), piere ucis în lupta de la Fântâna Țiganului. Neavând urmași direcți, moșiile sale sunt preluate de cele trei surori. Două dintre ele au realizat căsătorii durabile, cu boieri aflați în ascensiune, asigurând descendența neamurilor în care au intrat: Neacșa din Florești s-a căsătorit cu Radu din Drăgoești⁵⁴, în vreme ce Voica l-a luat de soț pe Vintilă din Cornățeni⁵⁵. Cât despre Maria, ibovnica lui Pătrașcu cel Bun și mama marelui comis al lui Mihai Viteazul, Radu Florescu, ea a fost căsătorită, probabil, cu Cernica postelnic. Este cert că Maria a stăpânit satele Cușmirul și Pristolul în Mehedinți, datorite mănăstirii Cozia imediat după moartea fiului, Ogreavița și Bălboșani (Mehedinți) închinată Mitropoliei din Târgoviște pentru a putea îngropa trupul fiului înăuntrul fundației lui Petru Cercel, Fântânele și Vernești (dăruite fiicei sale Ancoia), Poiana Lungă (Dâmbovița) și Mostiștea în Ilfov, toate aceste moșii fiind moștenire părintească⁵⁶.

Odată cu moartea Mariei, în 1610, "vechiul neam al Floreștilor de Răstoacă se stinge și numele dispare din arhondologie până într-a doua jumătate a veacului XVII, când îl regăsim la unul din fiii lui Socol din Cornățeni, strănepot la a patra generație al Voicăi și moștenitor prin ea a ceea ce mai rămăsese din averea Floreștilor"⁵⁷.

În ultimele decenii ale secolului XVI, cel mai important personaj al familiei este chiar Radu Florescu comisul, fratele vitreg atât al lui Petru Cercel (pe care-l însoțește o perioadă în pribegie) cât și al lui Mihai Viteazul. Căsătorit cu Stanca din Drăgoești (descendentă din Udriște din Drăgoești și Sara) a murit în 1604, fără urmași⁵⁸. Cercetări recente au identificat un nou membru al familiei. Este vorba de Miroslav din Râhov⁵⁹, văr de al doilea cu Radu comisul, dregător în sfat încă din vremea lui Alexandru Mircea, înrudit prin soție cu marele ban Dobromir dar și cu Buzeștii. Prezența lui alături de Petru Cercel și Mihai Viteazul își găsește explicația în apartenența lui la cercul de rude al celor doi domni.

⁵⁴ Pentru zestre ei, vezi nota 40.

⁵⁵ A primit de la tatăl ei satele Fășăieni și Dintești (G. D. Florescu, *Vintilă I...*, p. 213, n. 7). Vintilă și Voica au pus bazele familiei **Cornățenilor (Dâmbovița)** din secolele XVI-XVII. La 1508-1510, Vintilă stăpânea numai o jumătate din satul de baștină, cealaltă jumătate aparținând vărului său Stanciu grămătic. Acesta, murind fără urmași i-a lăsat averea lui Vintilă, care, la 1531, stăpânea tot satul Cornățeni, dar și Conțești, Udeni, Cliciul, jumătate din Miclăușani, și Costești, toate ca moșteniri, iar de cumpărătura părți în Știrbești. Se adaugă 33 sălașe de țigani. (DRH, III, doc. 110, 1531 ianuarie 27, p. 175).

⁵⁶ G.D.Florescu, *Vintilă I...*, p. 216, n. 1.

⁵⁷ D. Pleșia, *Originea Bălenilor ...*, p. 272.

⁵⁸ Stoicescu, *Dicționar*, p. 58-59.

⁵⁹ Șt, Andreescu, *Boierii lui Mihai Viteazul*, în SMIM, XII, 1994, p. 62-63. Chiar dacă Miroslav este strănepot al lui Vintilă Florescu, el nu duce neamul mai departe, întrucât moartea sa a survenit puțin după 1610, păstrând valabilitatea opiniei lui Pleșia în legătură cu stingerea neamului.

Numărul mare de fiice, nechibzuința lui Stroe Florescu, lipsa urmașilor lui Radu Florescu, au dus la stingerea neamului și la fragmentarea patrimoniului, mare parte fiind dăruit la mănăstiri.

La structure et l'évolution du domaine du boyard de Valachie (1500-1600)

- Résumé -

Concernant les voies d'investigation du domaine des boyards, on envisage un abord qui partira de l'examen d'innombrables situations particulières, par rapport au moment politique et économique dans lequel elles se sont produites, à la position des personnages au sein de leurs familles. Par exemple, au début du siècle, il y a eu des familles qui ont pas eu un accès permanent aux fonctions du pouvoir, qui ont pas fait preuve d'une conscience généalogique. Autrement dit, on peut pas parler d'une évolution ascendante continue pour aucune des familles. Par conséquent, le point de départ est que chaque famille a sa propre histoire, semblable mais pas identique.

L'étude du passé des familles des boyards, nous ne mène pas à la conclusion qu'il y en a vraiment existé des „grandes et des fortes". De ce point de vue, c'est très important que leur contemporains reconnaissent les moments d'expansion des familles des Craiovesti, Buzesti, ou, comme on pourra bien voir dans la deuxième partie, des Rudeni.